

KLIIMAMINISTEERIUM

Mart Kase
Valga Vallavalitsus
valga@valga.ee

Teie 23.03.2026 nr 9-1.3/1207

Meie 10.04.2026 nr 18-1/26/1055-3

Selgitus Valga valla tuulepargi eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise müra ja tervisemõjude teemadele

Austatud Mart Kase

Täname Teid pöördumise eest.

Teavitasite Kliimaministeeriumit, et 15.03.2026 lõppes kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu asukoha eelvaliku otsuse eelnõu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise esimese etapi avalik väljapanek. Väljapaneku kestel esitati Valga Vallavalitsusele nii arvamusi planeeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise kohta, kui ka mitmeid küsimusi ja selgitustaotluseid. Muuhulgas laekus vallavalitsusele märgukiri¹ tuulikust lähtuva müra teemal ja Uppsala Ülikooli teadustööst lähtuva sisuga. Seoses sellega soovisite saada Kliimaministeeriumi kommentaari ja selgitusi järgmistele küsimustele:

- 1) *Valga valla tuuleparkide eriplaneeringu koostamisel on müra hindamisel lähtud Kliimaministeeriumi tellimusel 2025. aastal valminud juhendist. Kas näete vajadust MTÜ Kodanike Teadusalgatus kirjas toodud viidete ja põhjenduste põhjal muuta müra hindamise põhimõtteid Eestis ja Valga valla eriplaneeringu müra hindamises?*

MTÜ Kodanike Teadusalgatus Eesti kirjas viidatakse mh Uppsala Ülikooli professori Ken Mattssoni töödele, mis käsitlevad madalsagedusliku heli ja infraheli leviku modelleerimist. Avaliku info põhjal on nimetatud isik teadlane, kelle töö keskendub eelkõige füüsikaliste protsesside matemaatilisele modelleerimisele ning numbriliste meetodite arendamisele. Tegemist on isikuga, kes tegeleb ennekõike arvutusmeetodite arendamise valdkonnas, mitte keskkonnamüra regulatiivses hindamises ega tervisemõjude määratlemises.

Ühtlasi tuleb arvesse võtta, et mistahes välja pakutud uute (arvutus)mudelite rakendamine eeldab nende täiendavat valideerimist, korratavust ning võrdlemist olemasolevate meetoditega. See tähendab, et sõltumatud teadlased peavad olema võimelised sama metoodikat kasutades jõudma

¹ MTÜ Kodanike Teadusalgatus Eesti 12.03.2026 kiri nr 9-1.3/1069, viide <https://atp.amphora.ee/valga/vv/index.aspx?itm=780860>

võrreldavate tulemusteni. Selleks peab meetod olema lisaks avaldamisele ka laiapõhjaliselt valideeritud, sõltumatult korratav ning praktikas rakendatav võrreldavates hindamisolukordades. Riiklikud müra hindamise meetodid kujunevad laiapõhjalise teaduskirjanduse, rahvusvaheliste standardite ning pikaajalise praktikakogemuse alusel. Eestis kasutatavad meetodid (nt SoundPlan ja WindPRO) on rahvusvaheliselt tunnustatud ning kooskõlas enamiku Euroopa riikide praktikaga. Nende meetodikate alusel koostatud mürahinnangud põhinevad konservatiivsel lähenemisel, mille käigus eeldatakse mh tuulikute töötamist maksimaalsel võimsusel ning müra leviku seisukohalt ebasoodsaid ilmastiku- ja tuuleolusid vastuvõtjate suhtes, et vältida võimalike mõjude alahindamist.

Eeltoodust tulenevalt ei näe Kliimaministerium esitatud materjalide põhjal vajadust muuta kehtivaid müra hindamise põhimõtteid Eestis ega Valga valla eriplaneeringu mürahindamises.

2) *Kas lähtuvalt kirjas esitatud infost näete Valga valla eriplaneeringuga kavandatavate tuulikute rajamises mingit ohtu elanikkonna tervisele?*

Tuuleparkide müra (ja muudest mõjudest) tulenevaid võimalikke tervisemõjusid on põhjalikult käsitletud Tartu Ülikooli 2025. aasta ülevaateuuringus (leitav [siit](#)), mis koondab viimase 15 aasta teaduskirjanduse. Uuring hõlmas 32 kvaliteetset teadusartiklit, sealhulgas pikaajalisi põhjuslikke seoseid käsitlevaid uuringuid. Nende põhjal ei ole leitud tõendatud seost tuuleparkide tekitatud, kehtivatesse normidesse jääva müra (sh infraheli) ja otseste tervisekahjustuste vahel.

Eeltoodust tulenevalt ei ole Kliimaministeriumil alust järeldada, et Valga valla eriplaneeringuga kavandatavad tuulikud kujutaksid nõuetekohase planeerimise ja keskkonnamõju hindamise korral ohtu elanikkonna tervisele.

3) *Kirjas on viidatud, et Eestis ei ole võimalik sagedustel alla 10 Hz infraheli mõõta. Kas antud mõõtevõimekus on Eestis olemas?*

Seoses kirjas esitatud väitega selgitame, et Terviseameti Rahvatervise labor teostab müra, sealhulgas infraheli, mõõtmisi kooskõlas kehtivate õigusaktide ning rahvusvaheliselt tunnustatud standarditega. Mõõtmised viiakse läbi akrediteeritud meetoditega ning kasutatakse kalibreeritud 1. täpsusklassi mõõteseadmeid. Infraheli mõõtmisi teostatakse sagedusvahemikus 0,8–20 Hz ning tulemused esitatakse rahvusvaheliselt kasutatavate näitajate (mh G-korrigeeritud helirõhutasemena LpG,eq,T) alusel. Mõõtmiste protsess on jälgitav ja korratav ning tulemused on võrreldavad teiste riikide praktikaga.

4) *Lisaks eelnevale soovime saada Kliimaministeriumi selgitust 30.06.2025 kehtivuse lõppenud taastuvenergia kiirendamise määruse (EL) 2022/2577 osas. Vallavalitsusele on esitatud seisukohti, et määruse kehtivuse lõppemine tähendab ühtlasi Euroopa tasandil lõppenud nõuet kiirendada taastuvenergia kasutuselevõttu liikmesriikides. Kuidas antud määruse kehtivuse lõppemine mõjutab Eesti üleminekut taastuvenergia tootmisele? Milline on mõju sellest tulenevalt Eestis kohalike omavalitsuste hajusaks elektritootmisele ja taastuvenergia ülemineku ajale?*

Taastuvenergia kasutuselevõtu kiirendamise määrus (EL) 2022/2577 oli erakorraline meede, mille eesmärk oli kiirendada taastuvenergia projektide elluviimist energiakriisi tingimustes. Määrus oli tõepoolest ajutine, kuid selles sätestatud erandid kehtivad kõigile kuni 30.06.2025 alustatud planeeringutele. Nimetatud määruse põhisisu viidi üle taastuvenergia direktiivi (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2023/2413). Seega oli määrus kavandatud üleminekulahendusena kuni vastavate põhimõtete integreerimiseni püsivasse õigusraamistikku, mis nüüdseks on ka tehtud. Eesti õigusesse on nimetatud direktiiv üle võetud energiamajanduse korralduse seaduses.

Taastuenergia kasutuselevõtu kiirendamine on jätkuvalt nii Eesti kui ka Euroopa Liidu prioriteet ning kehtiv direktiiv ja uued Euroopa Liidu poolt kavandatavad õigusaktid (nt loamenetluse direktiiv) suunavad liikmesriike energiasõltumatuse suurendamiseks taastuenergia arendamist edasi kiirendama. Sellest tulenevalt ei tähenda määruse kehtivuse lõppemine taastuenergia arendamise vajaduse vähenemist ega poliitika muutumist, vaid õigusraamistiku üleminekut ajutiselt kriisimeetmelt püsivale regulatsioonile.

Täname Teid veelkord küsimuste eest ja loodame, et meie vastus on abiks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Marten Kokk

kantsler

Koopia:Sotsiaalministeerium, Terviseamet

Rasmus Pruus, 625 3404, rasmus.pruus@kliimaministeerium.ee

Lilli Tamm, 626 9133, lilli.tamm@kliimaministeerium.ee

Hans Markus Kalmer, 6269120, hans.kalmer@kliimaministeerium.ee